

BANKA E SHQIPËRISË

SIMBOLIKA E KARTËMONEDHAVE SHQIPTARE

NJË HISTORI E SHKURTËR E MONEDHËS TONË KOMBËTARE

Historia e monedhës kombëtare shqiptare nis në një kohë me krijimin e Bankës Kombëtare të Shqipërisë, e konstituuar më 2 shtator të vitit 1925. Banka u krijua me nënshkrimin e konventës përkatëse midis grupit financiar italian të kryesuar nga Mario Alberti dhe Qeverisë së Ahmet Zogut. Konventa përcaktonte ndër funksionet e këtij institucioni, përveç kreditimit, emetimin e kartëmonedhave me kurs ligjor për pagesat në Shqipëri si dhe emetimin e monedhave të arit dhe të metaleve të tjera, me të drejtë ekskluzive.

Ky mund të quhet institucioni i parë emetues kombëtar i parasë, por historia e popullit tonë dëshmon prerjen e monedhave të para që në shekullin IV p.e.s., nga Dyrrahu (Durrësi) dhe Apollonia (Pojan pranë Fierit), qytete të Ilirisë.

Për herë të parë, Shqipëria pati një institucion të bankës qendrore në vitin 1913, si rezultat i marrëveshjes së Qeverisë së Ismail Qemalit, me Karol Pitner e Oskar Pollak, përfaqësues të grupit bankar austro-hungarez të Wiener Bank Verein, si dhe me Pietro Fenolio e Guido Ansbaher përfaqësues të grupit bankar italian të Banca Commerciale Italiana. Ky institucion nuk jetoi gjatë për vetë kushtet politike të kohës dhe për shkak të fillimit të Luftës së Parë Botërore.

Në vitin 1925 kur u krijua banka, në Shqipëri qarkullonin një mori monedhash të vendeve të ndryshme, ndaj Banka Kombëtare e Shqipërisë mori masa për t'i zëvendësuar këto me monedhën e vetme shqiptare. Si njësi monetare zyrtare u caktua Frangu ar, me nënfishat e tij (leku dhe qindarka, ku 1 frang ar ishte baras me 5 lekë dhe 100 qindarka) dhe shumëfishat e tij 5, 20 dhe 100 franga ari.

Kartëmonedha e parë e emetuar ishte ajo me prerje 5 lekë/ 1 frang ar. Ajo rezultoi jetëshkurtër për shkak të kundërshtimeve të shprehura nga qeveria shqiptare e kohës mbi shqiponjën e paraqitur në të, e cila në dallim nga shqiponja dykrenare, simbol

i kombit tonë, paraqiste shqiponjën me një kokë sipas stilit romak.

Përgjatë vitit 1926, Banka Kombëtare e Shqipërisë emetoi dhe hodhi në qarkullim:

- kartëmonedhat me prerje 5 franga ari, 20 franga ari dhe 100 franga ari;
- monedhat ar 20 franga ari dhe 100 franga ari, monedhat argjend 2 franga ari dhe 5 franga ari, dhe monedhat e tjera 5 qindar leku, 10 qindar leku, ¼ leku, ½ leku dhe 1 lek.

Me fundin e Luftës së Dytë Botërore, të gjitha funksionet dhe detyrimet e Bankës Kombëtare të Shqipërisë pushuan së ekzistuari. Vetë banka u shtetëzua dhe në vitin 1945 u krijua Banka e Shtetit Shqiptar.

Viti 1947 shënon një moment të rëndësishëm për monedhën tonë kombëtare. Me dekretligjin e datës 7 korrik 1947, si njësi monetare caktohet Leku, i cili zëvendësoi Frangun, ndërsa ky i fundit tërhiqet përfundimisht nga qarkullimi. Oë nga ky moment, kartëmonedha lekë ndryshon herë pas here simbolikën dhe përmasat.

Moment tjetër i rëndësishëm në historinë e monedhës tonë kombëtare është viti 1965, vit në të cilin ndryshoi raporti midis prerjes lek të përdorur që nga viti 1947 me atë të

emetuar në këtë vit në raportin 10 lekë (vitet 1947,1957) = 1 lek (viti 1964 e në vazhdim). Gjithashtu, për herë të parë shtypen dhe hidhen në qarkullim nënfisha të lekut, qindarkat.

Ardhja e vitit 1991 do të sillte ndryshime edhe në elementet e sigurisë të kartëmonedhave, ku për herë të parë vendoset filli i sigurisë në kartëmonedhën 100 lekë.

Banka e Shqipërisë krijohet në vitin 1992 si banka qendrore e vendit. Ndër funksionet e saj kryesore, theksohet edhe roli i saj si emetuese e vetme e kartëmonedhës dhe monedhës kombëtare që ka kurs ligjor brenda territorit të Republikës së Shqipërisë.

Që në vitin e parë të krijimit të saj, Banka e Shqipërisë nën ndikimin e ndryshimeve të mëdha socio-politike në vend, përballet me domosdoshmërinë e rritjes së sasisë së monedhës në qarkullim si dhe ndryshimin e strukturës së prerjeve të saj. Si rrjedhojë, emetimet e këtij viti kanë ndryshime në tematikën e çdo prerjeje, kjo për shkak të jodiktiveve nga sistemi politik. Gjithashtu, për herë të parë në emetimet e pasluftës, vendosen në kartëmonedha firmat e Guvernatorit dhe të Drejtorit të Departamentit të Emisionit dhe Administrimit të Parasë.

Vitet në vijim, shënojnë një rritje të vazhdueshme të kërkesës së ekonomisë për para. E shtyrë nga përgjegjësia për t'iu përgjigjur më së miri kësaj kërkesë me një strukturë të përshtatshme prerjesh, Banka e Shqipërisë, gjatë vitit 1995, kreu studime për një emision të ri të monedhës dhe kartëmonedhës. Ky emision u projektua tërësisht i ri në tematikë, me një seri monedhash metalike të përbërë nga 6 prerje: 1, 5, 10, 20, 50 dhe 100 lekë. Ndërsa, seria e kartëmonedhave përbëhet nga 5 prerje: 100, 200, 500, 1000, 5000 lekë, të cilat janë rishtypur në vite të ndryshme duke përmirësuar elemente sigurie të cilat rritën ndjeshëm besueshmërinë ndaj parasë dhe e bënë atë më të fortë ndaj falsifikimit. Në rishtypjen e kartëmonedhave është ruajtur pamja (vizatimet e tyre), por veç elementeve të sigurisë kanë ndryshuar edhe firmat në kartëmonedha.

Sot, në qarkullim gjejmë po të njëjtat seri të përbëra nga 6 prerje monedhash dhe 5 prerje kartëmonedhash, por kartëmonedha me vlerë 100 lekë është tërhequr nga qarkullimi, duke e lënë si vlerë monetare të prezantuar vetëm nga monedha. Gjithashtu serisë i është shtuar kartëmonedha me vlerë 2000 lekë.

Tematika e zgjedhur nga Banka e Shqipërisë për kartëmonedhat që gjejmë sot në qarkullim ndjek konceptin e pasqyimit të epokave historike nëpërmjet paraqitjes së portreteve të personaliteteve simbol të tyre.

SERIA AKTUALE E KARTËMONEDHAVE PËRFSHIN KËTO PERIUDHA:

- Kartëmonedha 2000 lekë përfaqëson epokën ilire (portreti i Mbretit Ilir Gent);
- Kartëmonedha 5000 lekë përfaqëson periudhën e Skënderbeut (portreti i tij);
- Kartëmonedha 1000 lekë përfaqëson Mesjetën (portreti i Pjetër Bogdanit);
- Kartëmonedha 200 lekë përfaqëson Rilindjen (portreti i Naim Frashërit);
- Kartëmonedha 500 lekë përfaqëson Pavarësinë (portreti i Ismail Qemalit).

KARTËMONEDHA 200 LEKË

Në projektin e Bankës së Shqipërisë për të pasqyruar në kartëmonedhat e emetuara prej saj, epoka historike të rëndësishme për popullin shqiptar, duke i karakterizuar ato me personalitetet më përfaqësuese të këtyre epokave, nuk mund të lihej mënjanë figura e poetit dhe atdhetarit Naim Frashëri. Ai prezantohet në kartëmonedhën 200 lekë, emetim i vitit 1996, rishtypur në vitin 2001 dhe së fundmi në vitin 2007.

Portreti i shkrimtarit të shquar Naim Frashëri, simbol i periudhës së Rilindjes Kombëtare, në këtë kartëmonedhë shoqërohet me elementë të tjerë grafikë që, në të njëjtën kohë, përmbajnë dhe përcjellin simbolikën letrare. Kjo simbolikë, në të dyja anët e kartëmonedhës, na sjell ndërmend rëndësinë e veprës së Naim Frashërit dhe dashurinë e shprehur nëpërmjet veprimtarisë së tij letrare ndaj atdheut. Kështu, në anën e përparme të kartëmonedhës gjejmë në plan të parë portretin e shkrimtarit dhe në sfond një libër të hapur. Ndërsa, në anën e prapme është vendosur pamja e shtëpisë ku ka lindur Naim Frashëri dhe një fletë ku janë shkruar vargjet e tij: “Ti Shqipëri më jep nder, më jep emrin Shqipëtar” dhe pena e tij.

NAIM FRASHËRI - JETA DHE KONTRIBUTI

Naim Frashëri (1846-1900) lindi në Frashër të Përmetit. Atdhetar, mendimtar dhe veprimtar i shquar në fushën e arsimit dhe kulturës shqiptare, ai mbetet poeti më i madh i Rilindjes tonë Kombëtare. E gjithë veprimtaria e tij letrare dhe kulturore lidhet ngushtë me çlirimin dhe përparimin e vendit, me çlirimin shpirtëror dhe ndriçimin e masave të popullit. Naim Frashëri luajti një rol themelor në pasurimin e gjuhës letrare shqipe, të cilën e shkroi me një përkushtim të veçantë ndaj fjalorit dhe frazeologjisë së përzgjedhur. Duke u mbështetur kryesisht në gjuhën e popullit, Naimi shkroi në një shqipe të pastër dhe bëri një punë të dukshme për pasurimin e saj, duke e ngritur atë në lartësinë e një gjuhe të zhvilluar, e cila mbetet një pasqyrë e mendjes dhe shpirtit krijues të autorit.

00

IKKA E

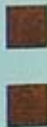
2000

MAAM LEKJHNERI 1845 1940

IKKA E
RISE

CS 227100

200

CS2271

LEKE

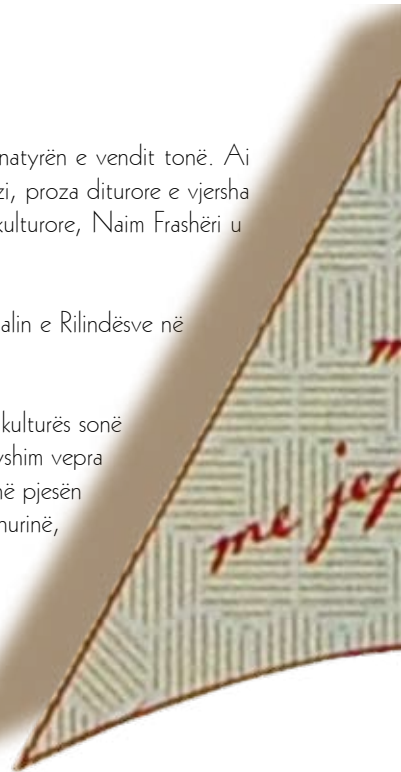

2000

Krijimtaria e tij është dukshëm e frymëzuar nga një patriotizëm i thellë dhe një dashuri e mirëshprehur për natyrën e vendit tonë. Ai ishte një nga themeluesit kryesorë të revistës “Drita” (më pas “Dituria”) ku botoi krijimet e para të tij, poezi, proza diturore e vjersha për shkollat e para, si dhe shqipërime. Me përkushtimin dhe veprimtarinë e tij të dendur atdhetare dhe kulturore, Naim Frashëri u bë figura qendrore e Rilindjes Kombëtare dhe u pagëzua për së gjalli si “Apostull i Shqiptarizms”.

Vdiq në Stamboll më 20 tetor 1900. Eshtrat e tij u sollën në atdhe më 1937 dhe prehen në Memorialin e Rilindësve në Tiranë.

Midis veprave të tij të shumta që kontribuan në pasurimin e letrave shqipe, e që sot përbëjnë themelet e kulturës sonë kombëtare radhiten “Fjalët e qiririt”, “Istori e Skënderbeut”, “Luletë e verësë” “Qerbelaja”, etj. Por, pa dyshim vepra e tij më e njohur poetike mbetet ajo me titull “Bagëti e bujqësija”, nga ku janë marrë dhe fjalët e shkruara në pjesën e prapme të kartëmonedhës 200 lekë, që përbëjnë një himn të vërtetë letrar, i cili përcjell gjithë dashurinë, përkatësinë dhe krenarinë e autorit për atdheun.

*Te Shqipëri
me jep nder,
emrin Shqiptar*

**BANKA E
SHQIPËRISE**

*Te Shqipëri
me jep nder,
emrin Shqiptar*

200

Andri Gëllari
GUVËRNATORI

Olga
DIREKTORI

DYQIND LEKE

200

KARTËMONEDHA 500 LEKË

Emetimi i parë i kartëmonedhës 500 lekë me tematikën që ka sot, daton në vitin 1996. Ajo është rishtypur në vitet 2001 dhe 2007, me të njëjtën pamje dhe përmasë. Emetimet e reja synojnë shtimin dhe përmirësimin e elementeve që kanë të bëjnë me sigurinë dhe qëndrueshmërinë ndaj dëmtimeve. Në emetimin e vitit 2007 ndryshojnë edhe firma e Guvernatorit dhe ajo e Drejtorit të Departamentit të Emisionit.

Në anën e përparme të saj është vendosur portreti i Ismail Qemalit, simboli i shqiptonjës dykrenare të flamurit të pavarësisë, së bashku me penën me të cilën u nënshkrua akti i pavarësisë. Ndërsa në anën e prapme, është zgjedhur të vendoset ndërtesa ku u shpall pavarësia, dhoma ku u mor vendimi dhe telegrafi me anë të të cilit u shpërnda lajmi i shpalljes së Pavarësisë.

ISMAIL QEMALI - JETA DHE KONTRIBUTI

Ismail Qemali (1844-1919) lindi në Vlorë më 1844. Që në moshë të re punoi në Ministrinë e Punëve të Jashtme të Perandorisë Osmane dhe, pas përfundimit të studimeve për jurisprudencë, mbajti funksione të rëndësishme administrative në këtë perandori. Këto poste i përdori për të ndihmuar lëvizjen çlirimtare shqiptare: mori pjesë në përpjekjet për krijimin e një alfabeti të përbashkët të gjuhës shqipe dhe për formimin e një shoqërie kulturore shqiptare. Karriera e tij politike dhe përpjekjet e bëra në ndihmë të popullit të tij për të arritur pavarësinë, e bënë atë një udhëheqës të shquar të lëvizjes kombëtare dhe gjithashtu, pas nënshkrimit të pavarësisë, edhe kryeministër të Shqipërisë së pavarur.

Pas shpalljes së Pavarësisë, qeveria shqiptare e kryesuar nga Ismail Qemali, vë në dukje, si një nga objektivat parësorë të saj, krijimin e një banke emetimi dhe krediti në Shqipëri, e cila do të ndiqte shembullin e bankave kombëtare të shteteve evropiane. “E them me lavdurim” – vinte në dukje ai në fjalimin që mbajti në sheshin e mbledhjes në Vlorë – “se puna e Bankës për Shqipërinë është

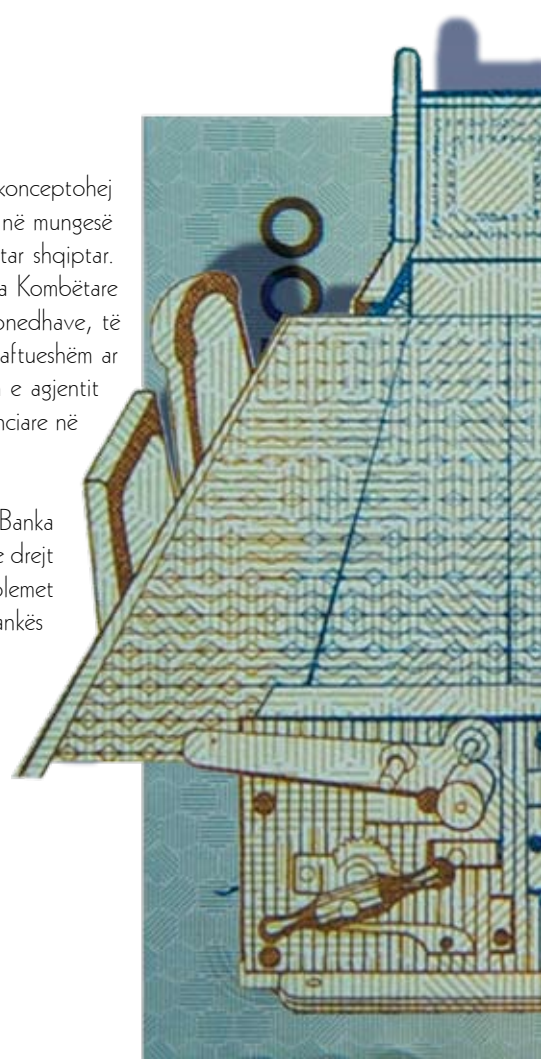

një i dyti fitim, pas lirisë, edhe nga pikëpamja ekonomike dhe politike". Banka Kombëtare konceptohej nga Ismail Qemali si një institucion financiar që synonte zhvillimin ekonomik të vendit. Por, në mungesë të stabilitetit në vend, nuk u krijuan mundësitë për formimin e një banke me kapital themeltar shqiptar. Kjo e detyroi Ismail Qemalin të kërkonte ndihmën e Austro-Hungarisë dhe të Italisë. Banka Kombëtare e Shqipërisë, me kapital të përbashkët austro-italian, kishte të drejtën e emetimit të kartëmonedhave, të cilat do të emërtoheshin në shqip dhe në frëngjisht dhe banka do të mbante në rezervë mjaftueshëm ar sa për të mbuluar 1/3 e kartëmonedhave në qarkullim. Në këtë moment, Banka mori rolin e agjentit financiar të qeverisë shqiptare, duke fituar kështu të drejtën e kryerjes së disa veprimeve financiare në emër të qeverisë e për të tregtuar për llogari të saj.

Me nënshkrimin e konventës bankare më 4 tetor 1913, Ismail Qemali ishte i bindur se Banka Kombëtare e Shqipërisë e krijuar dhe e financuar nga Austro-Hungaria dhe Italia, do të çonte drejt zhvillimit të ekonomisë së vendit dhe konsolidimit të pavarësisë dhe shtetit shqiptar. Por, problemet me të cilat u ndesh Shqipëria gjatë kësaj periudhe nuk krijuan mundësi për zhvillimin e Bankës Kombëtare, veprimtaria e së cilës u ndërpre përfundimisht në qershor të vitit 1914.

Ismail Qemali i dedikoi gjithë jetën e tij çështjes kombëtare dhe krijimit të shtetit shqiptar. Vitet e fundit të jetës i kaloi në mërgim, duke punuar gjithnjë në funksion të çështjes kombëtare dhe duke bashkëpunuar me diasporën shqiptare. Vdiq në vitin 1919 në Peruxhia të Italisë. Këmbëngulja, puna dhe përkushtimi i tij për atdheun janë pritur me po aq zjarr nga populli shqiptar që vlerësoi personalitetin politik dhe madhësitë e tij me një ndjenjë të madhe respekti, e cila i reziston kohës.

**BANKA E
S QIPERISE**

500

PESEQIND LEKE

500

8007

KARTËMONEDHA 1000 LEKË

Kartëmonedha 1000 lekë, emision i vitit 1996, është rishtypur në vitin 2001 dhe në vitin 2007, duke ruajtur pamjen dhe përmasat. Në kartëmonedhën e re të kësaj prerjeje, ashtu si në riprintimet e të gjitha prerjeve, janë shtuar apo përmirësuar elemente që kanë të bëjnë me sigurinë dhe me qëndrueshmërinë ndaj dëmtimeve. Kartëmonedha ka në anën e përparme portretin e Pjetër Bogdanit, shkrimtar, klerik e figurë e shquar e letërsisë së vjetër shqiptare, të marrë nga frontespici i vepërës së tij “Çeta e profetëve” (*Cuneus prophetarum*) dhe një simbol i tij mbi diellin.

Në anën e prapme, në qendër paraqitet një simbol i idesë së Bogdanit me diellin në qendër. Në të djathtë ka një pamje të kishës katolike të Vaut të Dejës, ndërsa djathtas, anash dhe poshtë është vendosur vlera e kartëmonedhës.

PJETËR BOGDANI - JETA DHE KONTRIBUTI

Pjetër Bogdani (1625-1689) përbën një nga figurat më të shquara të letërsisë shqiptare të Mesjetës. Ai lindi në Gur të Hasit, në afërsi të Kukësit. Pas përfundimit të studimeve për teologji dhe filozofi në Romë, ku merr edhe titullin doktor, emërohet fillimisht ipeshkv në Shkodër dhe më pas kryepeshkv i Shkupit.

Në kohën kur Pjetër Bogdani fillon krijimtarinë e tij, prozës shqiptare i mungonte tradita në shprehjen e nocioneve në fusha të ndryshme të dijes. Por, Bogdani kishte besim tek pasuria e gjuhës shqipe. I frymëzuar nga ndjenja e tij patriotike, fetare dhe artistike ai mbledh me kujdes fjalë të lashta e të rralla të gjuhës tonë, i përdor ato me kuptim të drejtpërdrejtë ose të figurshëm, duke ngritur gjuhën shqipe në nivele të reja. Vëpra e tij më e njohur “Çeta e profetëve” është një nga gurët themeltarë të trashëgimisë sonë letrare dhe përfaqëson një moment historik shumë domethënës për gjuhën shqipe.

BANKA E
REPUBLIKE

JG 011023

1000

LEKE

1000

Me kulturën e tij të gjerë enciklopedike, me mendimet e tij përparimtare e atdhetare, me punën e gjatë këmbëngulëse, Bogdani i dha letërsisë shqiptare dhe popullit shqiptar një veper madhore, që hodhi në letër traditën gjuhësore e kulturore dhe paralajmëroi një periudhë të re të zgjimit gjithëkombëtar. Ai ishte një mendimtar i kohës së tij. Me artin e tij letrar, ai rikthen në të njëjtën kohë pasuritë gjuhësore dhe dinjitetin kombëtar.

Filozofia e jetës dhe e veprës së Pjetër Bogdanit paraqet më së miri atë që, krahas vlerës materiale është një vlerë e shtuar e monedhës tonë kombëtare; bëhet fjalë për rolin thelbësor të monedhës si element i ndërgjegjes së përbashkët kulturore.

**BANKA E
SHQIPERISE**

1000

NJEMIJE LEKE

1000

KARTËMONEDHA 2000 LEKË

Kartëmonedha me vlerë 2000 lekë, emetuar për herë të parë si prerje e re në vitin 2007 mban portretin e Mbretit ilir Gent. Ajo paraqet elementin e fundit të mbetur jashtë asaj tabloje vlerash të së shkuarës, që Banka e Shqipërisë ka dashur të prezantojë në përzgjedhjen e personaliteteve përfaqësuese të periudhave historike më domethënëse për vendin tonë.

Në anën e pasme të kartëmonedhës paraqitet bima medicinale *Gentiana lutea*, aftësitë kuruese të së cilës janë zbuluar prej tij, evidentohen elemente të arkitekturës së antikitetit, si dhe një detaj i stilizuar i anijes liburne.

MBRETI GENT - JETA DHE KONTRIBUTI

Burrë shteti, luftëtar, dijetar në fushën e shëndetësisë dhe mjek, Mbreti ilir Genti sundoi në vitet 181-168 p.e.s, në një periudhë të karakterizuar nga konflikti dhe kontradiktat midis shteteve të pellgut ballkanik, nga njëra anë, dhe Romës nga ana tjetër. Ai mishëron lashtësinë e prejardhjes së vlerave tona kulturore kombëtare, të cilat theksojnë historinë mijërvjeçare iliro-shqiptare si dhe evidentojnë vjetërsinë e saj në kontinentin evropian.

Një tjetër veçori që e bën figurën e Gentit edhe më komplekse e të plotë, është vizioni i tij i qartë mbi veprimet që duheshin marrë për forcimin ekonomik dhe politik të mbretërisë, e cila në atë kohë kishte si kryeqytet Shkodrën. Kështu, faktet historike dëshmojnë një veprimtari të dendur monedhëprerëse, të zhvilluar nga mbreti Gent. Ai ndaloi prodhimet e monedhave të ndryshme nga qytetet ilire dhe krijoi një sistem të përbashkët monetar në mbretërinë e tij. Për këtë qëllim, ai ndërpreu prerjet e vjetra të punishtes së Shkodrës dhe në vend të tyre hodhi në treg monedha të reja të cilat paraqisnin, tashmë, në pjesën e përparme portretin e mbretit dhe në pjesën e prapme simbolin e anijes ilire dhe emrin e mbretit. Pikërisht ky element u rimor edhe në kartëmonedhën 2000 lekë, jo vetëm për të

BANKA E
HQIPERISE

Z D 5 3 3 5 9 8 9

IIIIII 2000

DYMIJE LEKE

20000

ZD

mbetur brenda simbolikës së kohës së mbretit Gent, por edhe për të shprehur në mënyrë të tërthortë idenë e lidhjeve të protoshqiptarëve me botën.

Genti vazhdoi të presë edhe monedhën e Shkodrës me mburojë e përkrenare, të kohës së Pleuratit, por edhe kësaj i vuri titullin dhe emrin e tij. Duke i hequr autonominë monetare Shkodrës e Lisit, e duke i kthyer punishtet e tyre në punishte mbretërore u siguruan kushtet për krijimin e sistemit të vetëm monetar, të përbërë nga tre monedhat.

Kjo politikë e ndjekur nga mbreti Gent e lejoi atë të përqendrojë në duart e tij mjete financiare të fuqishme. Dëshmi e kësaj fuqie financiare është përmbajtja e thesarit mbretëror të sekuestruar nga romakët. Livi thotë se në arkën e mbretit u gjetën 27 ponde ari, 19 ponde argjendi, 13.000 denarë dhe 12.000 monedha argjendi ilire.

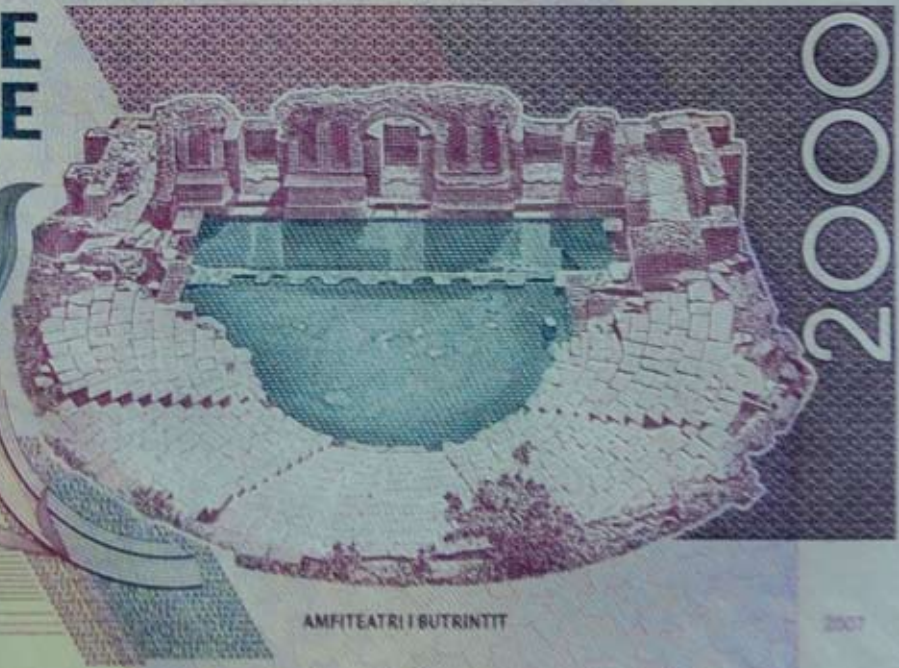
Përpjekja për të fuqizuar arkën shtetërore diktohej në radhë të parë nga rreziku romak duke dhënë prova të një politike energjike dhe një sistemi të mirorganizuar ekonomik.

Në vitin 168 p.e.s, i gjetur nën sulmin e Romës, ai i priti forcat pushtuese në afërsi të qytetit Basania, në jug të Lisit, ndërsa qëndresa e fundit ilire u zhvillua në kryeqendrën e Mbretërisë, në Shkodër. Pas përfundimit të luftimeve me disfatë të forcave ilire, Genti u dërgua në Romë, së bashku me familjen e tij, robërit dhe plaçkën e luftës ndër të cilat numëroheshin rreth 200 anije.

Ai vdiq në vitin 146 p.e.s në qytetin Iguvium (Gubbio e sotme) të Italisë.

BANKA E SHQIPERISE

AMFITEATRI I BUTRINTIT

2000

DYMIJE LEKE

2000

2007

KARTËMONEDHA 5000 LEKË

Kartëmonedha 5000 lekë është emetuar për herë të parë në vitin 1996. Ajo është rishtypur dy herë, në vitet 2001 dhe 2007, me të njëjtën pamje dhe përmasë, por me elementë të përmirësuar sigurie. Në emetimin e vitit 2007 ndryshon dhe firma e Guvernatorit dhe ajo e Drejtorit të Departamentit të Emisionit. Personaliteti simbol i kësaj kartëmonedhe është zgjedhur Gjergj Kastrioti (Skënderbeu), heroi ynë kombëtar dhe figura më e shquar e historisë së popullit tonë, portreti i të cilit shquhet në pjesën e përparme të kartëmonedhës, së bashku me mburojën dhe shpatën e tij. Në anën e pasme është vendosur pamja e përgjithshme e Kështjellës së Krujës, përkrenarja dhe monumenti i Skënderbeut mbi kalë, që gjendet në qendër të Tiranës.

GJERGJ KASTRIOTI SKËNDERBEU - JETA DHE KONTRIBUTI

Skënderbeu (1405-1468) përmbledh një epokë të tërë historike nën emrin e tij. Me Skënderbeun në pozicionin e udhëheqësit të lëvizjes, lufta e shqiptarëve kundër pushtimit osman u ngrit në një shkallë më të lartë e të mirorganizuar, e cila solli një kthesë vendimtare në zhvillimin politik të Shqipërisë. Ai përbën përfaqësuesin më të shquar në luftën kundër pushtuesve osmanë dhe në krijimin e Lidhjes Shqiptare të Lezhës, lidhje e cila hapi rrugën e krijimit të shtetit të pavarur shqiptar.

Rëndësi të veçantë, ai i kushtoi ruajtjes së burimeve të brendshme ekonomike tek të cilat u mbështet lufta. Me fuqizimin e mbrojtjes së brezit kufitar, ai u dha mundësinë viseve të lira të zhvillonin një veprimtari ekonomike deri diku normale. Krahas mbrojtjes së vendit, forcat e Skënderbeut u angazhuan në çlirimin e viseve të pushtuara, veprim i cili ndihmoi në forcimin e bashkimit të gjithë popullit shqiptar. Gjithashtu, duke kuptuar pabarazinë e theksuar midis forcave shqiptare dhe atyre osmane, ai zhvilloi strategjinë e tij luftarake që bazohet edhe në kërkesën e pareshtur për pjesëmarrje bërë vendeve evropiane për të luftuar kundër armikut të përbashkët.

5000

SKENDEPBEU 1405 - 1468

AESE

AQ744398

5000

5000

Dokumentet historike të shek. XV, hedhin dritë mbi marrëdhëniet diplomatike të vendosura e të ruajtura nga Skënderbeu gjatë viteve. Kështu, bashkëpunimi me shtete si: Republika e Venedikut, Shteti Papal, Mbretëria e Napolit dhe Republika e Raguzës, natyrshëm solli edhe intensifikim të veprimeve financiare me to. Marrëdhënie financiare kanë ekzistuar edhe mes Skënderbeut dhe sulltanit osman, ku mund të përmendim rastin e kthimit, në këmbim të një shpërblimi monetar, të ushtarëve turq të zënë rob gjatë luftës. Veprimet financiare të Skënderbeut me shtetet e huaja kryheshin kryesisht me para në dorë dhe me këtë aspekt të financave merrej kryearkëtari që shërbente pranë Skënderbeut, si Ministër i Financave të Shtetit. Ai mbante llogari mbi të ardhurat dhe shpenzimet e shtetit.

Principata e Kastriotëve nën sundimin e Skënderbeut përfshiu në një shtet plotësisht të pavarur pjesën më të madhe të trojeve shqiptare të pushtuara nga osmanët. Lidhja e Lezhës u bë kështu i pari bashkim politik në shkallë mbarëshqiptare që njihet në historinë e Shqipërisë. Skënderbeu u zgjodh kryetar i Lidhjes dhe Komandant i përgjithshëm i saj.

Trojet shqiptare mundën t'u bënin ballë vërshimeve të njëpasnjëshme, betejave masive, bllokadave dhe rrethimeve që organizuan Murati II dhe i biri, Mehmeti II, për më shumë se 25 vjet.

Skënderbeu vdiq i sëmurë në Lezhë dhe u varros po aty në vitin 1468.

Simbol i luftës për liri e pavarësi dhe udhëheqës me vizion të qartë në përpjekjet për bashkimin e trojeve shqiptare, për shekuj me radhë, Skënderbeu ka qenë pjesa më e rëndësishme e historisë dhe e dinjitetit tonë kombëtar. Figura historike e Skënderbeut dhe çka ajo përfaqëson ka zënë vend në veprat e shumë e shumë artistëve, vendas e të huaj, në skulpturë, pikturë, letërsi e kinematografi, dhe padyshim, nuk mund të mungonte në serinë e kartëmonedhave të emetuara nga Banka e Shqipërisë.

5000

KA E
RISE

JE LEKE

5000

5000

CS227100

JG011023

NJEMIJE LEKE

1000

Këtë publikim mund ta gjeni edhe në formë elektronike në adresën:

www.bankofalbania.org

në qoftë se dëshironi të keni kopje të shkruara të tij mund t'i kërkonti në adresën:

Banka e Shqipërisë
Sheshi "Avni Rustemi", Nr. 24, Tiranë, Shqipëri
Tel.: + 355 4 2419301/2/3, + 355 4 2419409/10/11
Faks: + 355 4 2419408

ose duke dërguar një e-mail në adresën:

public@bankofalbania.org

Tirazhi: 7000 kopje
Shtypur në shtypshkronjën AdelPRINT